

Αθήνα, 09.07.2024
Αριθ. Πρωτ. 8239

Προς: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Πληροφορίες : Α. Σπηλιώτη, Δρ. Α. Μπαλτσαβιάς
Γ. Αγγελής, Σ. Κοντοπούλου
Τηλ. : 2132145868, 2132145904
2132145885
Email : aspilioti@efet.gr, abaltsavias@efet.gr,
gaggelis@efet.gr, skontopoulou@efet.gr

Θέμα: Διευκρινιστική εγκύκλιος για το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τα «μίγματα φυτικών ελαίων και ελαιόλαδου» και ενέργειες αρμοδίων αρχών στην περίπτωση μη συμμορφούμενων προϊόντων αυτής της κατηγορίας.

Εκδίδουμε την παρούσα εγκύκλιο σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την παραγωγή και διακίνηση στην αγορά «μιγμάτων φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο» καθώς και με τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνουν οι αρμόδιες αρχές σε περιπτώσεις εύρεσης μη συμμορφούμενων προϊόντων.

A. Νομοθετικό πλαίσιο

1. Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής Καν (ΕΕ) 2022/2104

- Στην παράγραφο 3 του **άρθρου 3** προβλέπεται η **δυνατότητα παραγωγής φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο και συγκεκριμένα με εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο, παρθένο ελαιόλαδο, ελαιόλαδο αποτελούμενο από εξευγενισμένα και παρθένα ελαιόλαδα και πυρηνέλαιο όπως αυτά ορίζονται στο παράρτημα VII μέρος VIII του Καν. (ΕΕ) 1308/2013**, δίνοντας τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να απαγορεύσουν την παραγωγή των μιγμάτων αυτών στην επικράτεια τους με σκοπό την εσωτερική κατανάλωση. Ωστόσο δεν δίνεται η δυνατότητα να απαγορευτεί η εμπορία μιγμάτων που προέρχονται από άλλες χώρες, καθώς επίσης και η παραγωγή στην επικράτεια τους με σκοπό την εμπορία σε άλλο ΚΜ ή τις εξαγωγές (σε τρίτες Χώρες).
- Στο **άρθρο 12** ορίζονται οι ενδείξεις που πρέπει να φέρουν τα μίγματα φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο οι οποίες συνοψίζονται στις εξής:
 - (α) Εάν στο προϊόν (μίγμα φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο) υπάρχει αναφορά σε παρουσία ελαιόλαδου (εκτός από τον κατάλογο των συστατικών) με λέξεις, εικόνες ή γραφικές παραστάσεις τότε η ονομασία πώλησης του εν λόγω μίγματος είναι: **«Μίγμα φυτικών ελαίων (ή συγκεκριμένα ονόματα των υπόψη φυτικών ελαίων) και ελαιόλαδου» ακολουθούμενη αμέσως μετά από την ένδειξη του ποσοστού των εν λόγω ελαίων στο μίγμα.**

(β) Μπορεί να αναφέρεται η παρουσία των ελαιολάδων, όπως αυτά αναφέρονται παραπάνω, στην ετικέτα των μιγμάτων, **με εικόνες ή γραφικές παραστάσεις** μόνο στην περίπτωση που το ποσοστό τους στο μίγμα είναι **ανώτερο από 50%**.

2. Απόφαση 1018/10412/(ΦΕΚ 1678 Β'/2020)

Σύμφωνα με το άρθρο 2: «Απαγορεύεται η παραγωγή στη χώρα μιγμάτων εξαιρετικού παρθένου ελαιόλαδου, παρθένου ελαιόλαδου, ελαιόλαδου και πυρηνελαίου με άλλα φυτικά έλαια με σκοπό την διάθεση τους για εσωτερική κατανάλωση».

Β. Ενέργειες στην περίπτωση μη συμμορφούμενων προϊόντων (μιγμάτων φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο)

1. Στην περίπτωση που το προϊόν έχει παραχθεί στην Ελλάδα με σκοπό την απευθείας διάθεση για εσωτερική κατανάλωση, τότε η αρμόδια αρχή ελέγχου:

α) Προβαίνει στη διατύπωση έγγραφων συστάσεων προς την επιχείρηση που εμπλέκεται στην παραγωγή, διακίνηση και εμπορία του εν λόγω προϊόντος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014 απαιτώντας:

- Άμεσες ενέργειες για την απομάκρυνση του εν λόγω μίγματος από την αλυσίδα διακίνησης και αποθήκευση της σε κατάλληλο χώρο με ειδική σήμανση.
- Ενημέρωση της αρμόδιας αρχής για τα στοιχεία της διακινούμενης παρτίδας, την ποσότητα, τις επιχειρήσεις στις οποίες διακινήθηκε, την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας απομάκρυνσης καθώς και υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων εφόσον απαιτηθεί.

β) Δεσμεύει το προϊόν σε εφαρμογή της περίπτωσης (θ) του άρθρου 6 του ν.4235/2014.

γ) Επιβλέπει τη διαχείριση του προϊόντος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014.

δ) Επιβάλλει διοικητική κύρωση σε εφαρμογή του άρθρου 22 του ν. 4235/2014 σύμφωνα με την περίπτωση 27 της παραγράφου 2β, του άρθρου 23, τομέας τροφίμων του ν. 4235/2014 «κάθε άλλη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, στον εν λόγω τομέα, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά».

2. Για μη συμμορφώσεις που αφορούν στην ονομασία πώλησης και στα ποσοστά συμμετοχής του ελαιόλαδου στα εν λόγω μίγματα, η αρμόδια αρχή ελέγχου:

α) Χαρακτηρίζει το τρόφιμο «ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟ» (άρθρο 1, παρ.9β του ν.4235/2014), «τρόφιμα μη κανονικά ως προς την επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση: τρόφιμα στα οποία υπάρχουν αποκλίσεις από τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.»

β) Προβαίνει στη διατύπωση έγγραφων συστάσεων προς τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην παραγωγή, διακίνηση και εμπορία του εν λόγω προϊόντος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν.4235/2014 τάσσοντας εύλογο χρόνο συμμόρφωσης.

γ) Εάν η επιχείρηση δεν συμμορφωθεί με τις έγγραφες συστάσεις ή είναι υπότροπη ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών, τότε σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 2, του ν.4235/2014, το τρόφιμο δεσμεύεται και η αρμόδια αρχή προβαίνει εκ νέου σε έγγραφες συστάσεις, απαιτεί μέτρα συμμόρφωσης τάσσοντας εύλογο χρόνο υλοποίησης τους και επιβάλλει διοικητική κύρωση σε εφαρμογή του άρθρου 22 του ν. 4235/2014 σύμφωνα με την περίπτωση 14 της παραγράφου 2β, του άρθρου 23, τομέας τροφίμων του ν. 4235/2014 «μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας σχετικά με την παραπλανητική επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων».

Επισημαίνεται ότι η αξιολόγηση της νομιμότητας της επισήμανσης και ο χαρακτηρισμός των μη συμμορφώσεων γίνεται κάθε φορά λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πληροφοριών και τον τρόπο που αυτές παρουσιάζονται για το συγκεκριμένο τρόφιμο.

3. Παρουσία μη επιτρεπόμενων χρωστικών τροφίμων για τη συγκεκριμένη κατηγορία τροφίμων.

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι σε μίγμα φυτικών ελαίων με ελαιόλαδο έχει γίνει προσθήκη μη επιτρεπόμενων χρωστικών για τη συγκεκριμένη κατηγορία τροφίμων π.χ. χρήση των χρωστικών E 140, E141 (χλωροφύλλες και χλωροφυλλίνες και τα σύμπλοκά τους), τότε η αρμόδια αρχή ελέγχου:

α) Χαρακτηρίζει το τρόφιμο «ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟ» και όχι «ΜΗ ΑΣΦΑΛΕΣ» καθώς οι εν λόγω χρωστικές συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα ΙΙ (χρωστικές τροφίμων βάση της αρχής quantum satis) του Μέρους Γ, σημ. 2 του Καν (ΕΚ) 1333/2008, πλην όμως δεν είναι εγκεκριμένες για χρήση στη συγκεκριμένη κατηγορία τροφίμων «02.1 - Λίπη και έλαια πρακτικά απαλλαγμένα από νερό».

β) Προβαίνει στη διατύπωση έγγραφων συστάσεων προς την επιχείρηση που εμπλέκεται στην παραγωγή, διακίνηση και εμπορία του εν λόγω μίγματος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014 απαιτώντας:

➤ Άμεσες ενέργειες για την απομάκρυνση του εν λόγω μίγματος από την αλυσίδα διακίνησης και αποθήκευση της σε κατάλληλο χώρο με ειδική σήμανση.

➤ Ενημέρωση της αρμόδιας αρχής για τα στοιχεία της διακινούμενης παρτίδας, την ποσότητα, τις επιχειρήσεις στις οποίες διακινήθηκε, την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας απομάκρυνσης καθώς και υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων εφόσον απαιτηθεί.

γ) Δεσμεύει το προϊόν σε εφαρμογή της παρ. (θ) του άρθρου 6 του ν. 4235/2014.

δ) Επιβλέπει τη διαχείριση του προϊόντος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014.

ε) Επιβάλλει διοικητική κύρωση σε εφαρμογή του άρθρου 22 του ν. 4235/2014 σύμφωνα με την περίπτωση 10 της παραγράφου 2β, του άρθρου 23, τομέας τροφίμων του ν. 4235/2014. «η μη τήρηση των απαιτήσεων της ειδικής νομοθεσίας που διέπει τα πρόσθετα τροφίμων κατά την παραγωγή, διάθεση και χρήση αυτών».

Η τυχόν παρουσία προσθέτων διαπιστώνεται μέσω διοικητικού ελέγχου ή/και κατόπιν εργαστηριακής ανάλυσης.

Γ. Προϊόντα που διακινούνται ως «σάλτσα (dressing) σαλάτας»

Στην Ελλάδα, το ελαιόλαδο χρησιμοποιείται ευρέως ως κύριο συστατικό σε σάλτσες/dressings σαλάτας (π.χ. λαδολέμονο, λαδόξυδο) στο πλαίσιο της καθημερινής διατροφής. Κατά συνέπεια, στη συνείδηση του καταναλωτή θεωρείται ότι τέτοιου είδους προϊόντα περιέχουν εξ' ορισμού ελαιόλαδο.

Θα πρέπει λοιπόν να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις περιπτώσεις διακίνησης προϊόντων ως «σάλτσες (dressings)» τα οποία περιέχουν μίγματα φυτικών ελαίων (συμπεριλαμβανομένου και του ελαιολάδου) σε υψηλή περιεκτικότητα (συνήθως >75%), ώστε μακροσκοπικά (ιξώδες, διαφάνεια, κλπ) να προσομοιάζουν με μίγματα φυτικών ελαίων και στα οποία έχει γίνει χρήση χρωστικών E 140, E141 (χλωροφύλλες και χλωροφυλλίνες και τα σύμπλοκά τους), με σκοπό να τροποποιηθεί το πραγματικό χρώμα του προϊόντος (κιτρινωπό) και να προσομοιάζει με αυτό του ελαιολάδου.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προσθέτων τροφίμων στην Κατηγορία 12.6 «Σάλτσες» του Κανονισμού (ΕΚ) 1333/2008, για τις χρωστικές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι E140, E141 (χλωροφύλλες και χλωροφυλλίνες και τα σύμπλοκά τους) δεν ορίζεται ανώτατο όριο χρήσης αλλά εφαρμόζεται η αρχή quantum satis. Όταν για ένα πρόσθετο τροφίμων δεν καθορίζονται αριθμητικά ανώτατα επίπεδα χρήσης, τότε αυτό χρησιμοποιείται σύμφωνα με την αρχή quantum satis, δηλ. το πρόσθετο χρησιμοποιείται σύμφωνα με την ορθή παρασκευαστική πρακτική, σε επίπεδο που δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου

σκοπού και υπό τον όρο ότι δεν παραπλανάται ο καταναλωτής (άρθρα 11 §2 και 3 §2η του κανονισμού (ΕΚ) 1333/2008).

Με βάση τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι τα εν λόγω προϊόντα θα πρέπει να εξετάζονται «κατά περίπτωση» προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η προσθήκη των παραπάνω χρωστικών συνιστά αθέμιτη πρακτική που μπορεί να οδηγήσει σε παραπλάνηση του καταναλωτή σχετικά με την φύση ή/και την αξία του προϊόντος. Στην περίπτωση που αυτό διαπιστωθεί, τότε η Αρμόδια Αρχή Ελέγχου:

α) Χαρακτηρίζει το τρόφιμο «ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟ» (άρθρο 1, παρ. 9β του ν. 4235/2014), «τρόφιμα μη κανονικά ως προς την επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση: τρόφιμα στα οποία υπάρχουν αποκλίσεις από τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία».

β) Προβαίνει στη διατύπωση έγγραφων συστάσεων προς την επιχείρηση που εμπλέκεται στην παραγωγή, διακίνηση και εμπορία του εν λόγω προϊόντος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014 απαιτώντας:

➤ Άμεσες ενέργειες για την απομάκρυνση του εν λόγω μίγματος από την αλυσίδα διακίνησης και αποθήκευση της σε κατάλληλο χώρο με ειδική σήμανση.

➤ Ενημέρωση της αρμόδιας αρχής για τα στοιχεία της διακινούμενης παρτίδας την ποσότητα, τις επιχειρήσεις στις οποίες διακινήθηκε, την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας απομάκρυνσης καθώς και υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων εφόσον απαιτηθεί.

γ) Δεσμεύει το προϊόν σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014 (σκοπούμενη παραπλάνηση του καταναλωτή).

δ) Επιβλέπει τη διαχείριση του προϊόντος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 4235/2014.

ε) Επιβάλλει διοικητική κύρωση σε εφαρμογή του άρθρου 22 του ν. 4235/2014 σύμφωνα με την περίπτωση 14 της παραγράφου 2β, του άρθρου 23, τομέας τροφίμων του ν. 4235/2014, «μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας σχετικά με την παραπλανητική επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων».

Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνεργασία.

Ο Πρόεδρος του ΔΣ

Αντώνιος Ζαμπέλας

Πίνακας Αποδεκτών:

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις ΕΦΕΤ - Έδρες τους
2. Περιφερειακές Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Περιφερειών - Έδρες τους
3. Περιφερειακές Διευθύνσεις Ανάπτυξης Περιφερειών- Έδρες τους

II ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
 - α) Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
 - β) Γενική Διεύθυνση Τροφίμων